

Meten is weten

Voor allerlei terreinen zijn er meetmethoden op de markt die een diversiteit aan metingen kunnen verrichten. In een nog dit najaar uit te geven Vaknieuws zal een scala aan meetmethoden worden besproken. Hieronder wordt er alvast een aantal geïntroduceerd.

De meest toegepaste en gewaardeerde meetmethode in de professionele schoonmaak is - naar alle waarschijnlijkheid - de kwaliteitsmeting volgens het VSR-KMS (kwaliteitmeetsysteem). In al zijn uitvoeringsvormen is het een systeem waarmee een direct tastbaar gevoel van schoonmaak wordt gemeten. Ziet het er schoon en netjes uit, volgens de afspraken? Door een goed onderbouwde statistische opzet, kan daar een zinnig objectief oordeel over worden gegeven met een geringe inspanning. Voor heel veel situaties is een visueel oordeel van de schoonmaak voldoende, maar als het gaat om hygiëne is er meer nodig. Bacteriën, schimmels en allergenen zijn eenvoudigweg te klein om met het blote oog waar te nemen. Een plek die schoon lijkt, kan nog wel onhygiënisch zijn. Andersom: als het vuil oogt, is het bijna zeker onhygiënisch.

Nou hoeven we niet te schrikken van iedere bacterie. Een gezonde volwassene kan best wat hebben. Maar op plekken waar de micro-organismen zich snel kunnen vermeerderen (zoals bij het bereiden van eten) of waar kwetsbare mensen komen (bijvoorbeeld in zorginstellingen) is het beheersen van de hygiëne erg belangrijk. Dat geldt overigens ook voor kinderdagverblijven en (basis)scholen en in kantoren op plaatsen waar overdracht van micro-organismen zomaar plaatsvindt. Denk aan wisselwerkplekken, lichtschakelaars, kranen en deurklinken van het sanitair. Het meten van de schoonmaak kwaliteit is dan ook niet alleen van belang om te controleren of de afspraken zijn nagekomen, maar ook om te controleren of er goed wordt schoongemaakt.

Kinderspel

Er komen steeds meer of verbeterde methoden op de markt waarmee het meten van de hygiëne 'kinderspel' wordt. Hoeveel bacteriën en schimmelkolonies er op een oppervlak zitten? Neem een monster met een dipslide - een soort afdrukplaatje - plaats hem in een broedstuf van tweehonderd euro en 24 uur later zijn ze te tellen. Door dat regelmatig te doen, wordt duidelijk wat normaal is (en dat is altijd meer dan nul) en wanneer het de spuigaten uit gaat lopen.

Een andere methode is de ATP-meting. Die meet niet de micro-organismen zelf, maar een stofje dat in levende cellen zit. Haal een swab - een geprepareerd wattenstaafje - over een oppervlak, druk het in een speciale pen waarin een enzymmengsel zit en de ATP geeft licht. Een bepaald apparaat meet hoeveel licht - en dus hoeveel ATP - er zit. Snel en eenvoudig, maar soms verraderlijk, want ook resten van verse etenswaren bevatten ATP.

Ook verschijnen er tegenwoordig steeds meer sneltesten op de Nederlandse markt. Een swab of strip wordt over een oppervlak gehaald en in contact gebracht met een vloeistof waar reagentia in zitten. Binnen een of enkele minuten verkleurt de swab - tenminste als er nog vuil zit. Er zijn inmiddels testen op de markt voor NAD (een soort ATP), eiwit, suikers en koolhydraten en de kans is groot dat er meer volgen. Bij de NAD-sneltest geeft de mate van verkleuring ook nog informatie over hoeveel NAD er op het oppervlak zat, wat goed gebruikt kan worden om de schoonmaak (bij) te sturen.

Bovengenoemde methodieken lijken snel en eenvoudig uit te voeren (kinderspel), maar er is uiteraard wel enige kennis van zaken vereist.

Glanzend en glad

Hygiënische oppervlakken zijn veilig om voedsel op klaar te maken of aan te raken. Een ander type veiligheid kan ook van belang zijn. Zo moeten vloeren voldoende stroef zijn. Belangrijk is ook dat glans en gladheid van een vloer overeenstemmen. Glanst een vloer heel sterk, dan passen mensen de manier aan waarop ze over de vloer lopen. Is de vloer dan toch heel stroef (dat kan!), dan struikelen mensen juist. Andersom is nog belangrijker. Een vloer die helemaal niet glanst, moet zeker voldoende stroef zijn. Men rekent er namelijk niet op dat de vloer glad kan zijn.

Voor enkele duizenden euro's zijn verschillende apparaten te koop waarmee een meting van de glans of van de stroefheid kan worden gedaan, ook zonder laboratoriumopleiding. Dit alles natuurlijk altijd in aanvulling op een 'gewone' VSR-kwaliteitsmeting.